

یادداشت حنیف غفاری؛ دکتری روابط بین الملل

ابطال پیش فرض های دشمن در غرب آسیا

تحولات جاری در غرب آسیا، به ویژه پس از عملیات طوفان الاقصی و پیامدهای آن، نقطه عطفی در باز تعریف موازنه قوا و سنجش اعتبار قدرت‌های جهانی محسوب می‌شوند. آنچه در میدان مشاهده می‌شود، به‌وضوح نشان‌دهنده شکست مدل‌های محاسباتی و فرضیاتی است که واشنگتن و تل آویو برای ترسیم خاورمیانه جدید طراحی کرده بودند. تصور محوری آن باز یگسارن اصلی ائتلاف غربی، چشم‌انداز خاورمیانه ۲۰۲۵ را بر مبنای آن بنا نهاده بودند، بر فروپاشی یا خلع سلاح کامل محور مقاومت استوار بود. در این مدل ذهنی، حزب‌الله، حماس و انصارالله با کاملاً از معادله خارج شوند یا به میزانی از ناتوانی عملیاتی برسند که دیگر نتوانند بازدارندگی منطقه‌ای اسرائیل را به چالش بکشند. اما واقعیت میدانی، به‌ویژه در غزه و جبهه‌های شمالی، به گونه‌ای متفاوت با این فرضیه پیش‌بینی شده عمل کرده است. مقاومت در غزه با وجود شدت ویرانی‌ها توانسته است اهداف استراتژیک خود را در حفظ انسجام عملیاتی و فرسایش توان نظامی متجاوز محقق سازد. هم‌زمان، اقدامات بازدارنده و واکنش‌های متناسب حزب‌الله و تحولات یمن (انصارالله) نشان داد که محور مقاومت نه‌تنها از بین نرفته، بلکه ظرفیت‌های خود را برای «عملیات چندوجهی» حفظ کرده است. این عدم انطباق بین مدل‌های تئوریک پنتاگون و واقعیت‌های خشن میدان، بزرگ‌ترین ضربه را به اعتبار اطلاعاتی و استراتژیک غرب وارد آورده است.

نکته دوم، تمرکز بر بحران بی‌اعتباری است که رژیم صهیونیستی و ایالات متحده را در نظام بین‌الملل در بر گرفته است. جنگ غزه، به‌دلیل ماهیت آن و پوشش گسترده رسانه‌ای، به یک پروژه نمایشی برای سنجش اخلاق و تعهد غرب به حقوق بشر تبدیل شد. هرگونه تلاش برای تبیین و توجیه اقدامات نظامی، با شواهد عینی نقض قوانین بین‌المللی در تضاد قرار گرفت. فرسایشی شدن جنگ و متعاقبات انعقاد یک آتش‌بس صوری که اهداف کلان اسرائیل را بر آورده نساخت، این بحران بی‌اعتباری را تشدید کرده است. بی‌اعتباری غرب تنها محدود به پرونده غزه نیست؛ این وضعیت، کارایی نهادهای بین‌المللی تحت نفوذ غرب و همچنین اعتبار ضمانت‌های امنیتی واشنگتن را زیر سوال برده است. در آینده‌ای نزدیک، این زوال اعتبار به یک پاشنه آشیل در پرونده‌های جهانی تبدیل خواهد شد؛ از موضوعات تجاری گرفته تا سایر منازعات ژئوپلیتیکی که نیازمند مشرووعیت بین‌المللی هستند.

سومین و مهم‌ترین نکته، تحول در توازن قدرت جهانی است که در اوایل هزاره سوم، مرزهای آن به شکلی رادیکال تغییر یافته است. شکاف میان «دولت» (قدرت‌های رسمی غربی) و «ملت» (اراده عمومی جهانی و محورهای نوظهور قدرت) اکنون به نفع طرف دوم تغییر کرده است.

در روایت غالب جدید، غربگرایی عملاً با حمایت از صهیونیسم عجین شده است. این پیوند، حمایت از مواضع غرب در عرصه بین‌الملل را برای بسیاری از کشورهای در حال توسعه (جنوب جهانی) به یک رویکرد پر هزینه و از نظر سیاسی محکوم به شکست تبدیل کرده است. در مقابل، نیروهایی که در مقابل سیاست‌های مورد حمایت غرب ایستادگی می‌کنند (محور مقاومت و حامیان استراتژیک آن)، به نمادهای مبارزه برای استقلال و عدالت در آذهان عمومی مناطق وسیعی از جهان تبدیل شده‌اند. این چرخش گفتمانی، غرب را در موضع انفعال قرار داده و مخالفان آن را به فاتحان میدان روایی تبدیل کرده است. در نهایت، تحولات منطقه نشان می‌دهد که مدل نظم جهانی مبتنی بر هژمونی مطلق غرب به پایان رسیده است؛ زیرا بنیان‌های اخلاقی و اطلاعاتی آن توسط واقعیت‌های جدید به چالش کشیده و ابطال شده است.

اصل ماجرا

دفترچه آرزوهای ترامپ

از وقتی ترامپ دوباره وارد کاخ سفید شده، گویی با یک دفترچه پر از «ضرب‌الاجل» آمده، ضرب‌الاجل‌هایی که یا دود شده‌اند یا در حد چند امضای بی‌جان باقی مانده‌اند. حالا هم در واپسین روزهای سال میلادی، کاخ سفید دوباره دست به کار شده تا غرپزانه سستگین را هم‌زمان تعیین تکلیف کند؛ انگار دنیا که بازی کامپیوتری است و ترامپ هم فرمانده مر حله آخر! در صدر فهرست، تسلط بر وزن و تلاست؛ بعدش طرح ۲۸ ماده‌ای برای اوکراین که بیشتر شبیه یک توافقنامه تخیلی است. مر حله دوم طرح ترامپ در غزه هم قرار است کلید بخورد، آن هم وسط دود و آوار. لبنان قرار است خلع سلاح شود، تطبیع کند و حزب‌الله را به سکوت بکشانند. دمشق هم باید با کردها حتی تل آویو توافق کند!

اسرائیل، بزرگ‌ترین تهدید منطقه

این رژیم صهیونیستی است که تهدید بزرگی برای ثبات منطقه به‌شمار می‌رود، نه ایران. ترکی الفیصل، دیپلمات پیشین عربستان، در جریان یک سخنرانی در ابوظبی تأکید کرد که رژیم صهیونیستی، با حملات مکرر به لبنان، غزه و سوریه، تهدیدی بزرگ برای ثبات منطقه است و آمریکا باید این رژیم را مهار کند. / ایسنا

مناقشه مهریه

مناظره داغ مخالف و موافق قانون جدید مهریه در تلویزیون اینترنتی همشهری

محسن تولایی | روزنامه‌نگار | مناظره

تولو یون ا اینترنتی «همشهری» ذیل عنوان «زیر پوست مجلس؛ مهریه، حق یا حربه؟» صحنه رویارویی آنگاه کاملاً متفاوت به طرح اصلاح قانون مهریه بود؛ از یک‌سو علی آذری، عضو کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس و قاضی دیوان عالی کشور که این اصلاحات را ضرورتی اجتماعی، فقهی و تقنینی می‌دانست و بر بازگشت مهریه به خاستگاه شرعی و کاهش آسیب‌های ناشی از زندانی شدن محکومان مالی تأکید می‌کرد و از سوی دیگر سمیرا مقدسی، وکیل پایه یک دادگستری که اجرای این طرح را اشتباه زده، یک‌طرفه و در مواردی مغایر با حقوق زنان می‌دانست و معتقد بود این اصلاح، بدون توجه به مجموعه قوانین مغفول مانده به سمت حمایت از بدهکاران حرکت کرده است. در ادامه، مهم‌ترین موارد مطرح شده را از نظر می‌گذرانید:

وضعیت مهریه و چرایی ورود مجلس (دیدگاه آذری)

طرح اصلاح قانون محکومیت‌های مالی و مهریه سال‌ها در صف بررسی بوده و پس از اصلاحات اخیر رأی خوبی گرفته است. مجلس به دنبال اصلاح نهادهایی است که «در ۲۰ سال گذشته از مسیر دینی و قانونی خود منحرف شده‌اند»، از جمله نهاد مهریه که دیگر کارکرد شرعی «تحله» و هدیه صادقانه را ندارد. ۲۵هزار زندانی مالی، به استناد اظهارات نماینده دولت، برای کشور زینبده وجود و فلسفه حبس در حوزه محکومان مالی باید بازنگری شود. بسیاری از کشورهای مسلمان زندانی مهریه ندارند و بار مالی ازدواج در آن کشورها به جهیزیه، مسکن یا تعهدات دیگر منتقل شده است. دعاوی متعدد خانواده (مهریه، نفقه، جهیزیه و...) در مسیر سنتی و فعلی موجب حبس زوج و فروپاشی کانون خانواده می‌شود. هدف «نه حمایت از مرد یا زن»، بلکه تقویت نهاد خانواده است. آذری با اشاره به قانون سال ۱۳۹۱ گفت: تعیین سقف ۱۰سکه سابقه داشته و این اصلاحات ملازم با کاهش قدرت مطالبه زنان نیست، بلکه «تماز بین مالکیت و قابلیت مطالبه قضایی» است. طرح فعلی سقف تعیین نمی‌کند؛ بلکه حدود ضمانت اجرایی را مشخص می‌کند و وزن همچنان بر مالکیت خود باقی است. مهریه در دهه‌های اخیر به «ابزار معامله» بدل شده و باید به سنت اصلی بازگردد؛ و گر نه زندانی کردن زوج هیچ مشکلی را حل نمی‌کند.

نقاط اختلاف صریح ۲ کارشناس

■ **ابزار بودن مهریه:**
■ آذری: ابزار شدن مهریه به انحراف است و باید اصلاح شود.
■ مقدسی: تا زمانی که حقوق دیگر زنان اجرا نمی‌شود، نمی‌توان این ابزار را حذف کرد.

■ **سقف گذاری مهریه (۱۴سکه):**
■ آذری: تعیین سقف نیست؛ تعیین حدود حمایت قضایی است.
■ مقدسی: سقف عملی است؛ چون بالاتر از آن ضمانت اجرایی ندارد و مرد می‌تواند اموالش را منتقل کند.

■ **شتاب در تصویب قانون:**
■ آذری: اصلاح یک نهاد اجتماعی واجب است و تاکنون نیز به تأخیر افتاده است.
■ مقدسی: این طرح شتاب زده و یک‌طرفه تصویب می‌شود، در حالی که طرح‌های مهم‌تر سال هاست بلاتکلیفند.

آذری: دیدگاه قضایی به طرح نداریم / خدادادی: باید به فکر ۴۰ میلیون خانم هم باشیم

علی آذری همچنین در مناظره‌ای با زهرا خدادادی، به بیان بایدها و نبایدهای طرح مهریه و دلایل حامیان آن پرداخت که خدادادی به آنها پاسخ داد. مهم‌ترین بخش‌های این مناظره نیز تقدیم می‌شود:

علی آذری، عضو کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس

■ در گذشته مهریه برای عشق ورزیدن و کانون معنوی خانواده بوده است نه ابزار سوءاستفاده.
■ در گذشته که طلا و ارز در مهریه قرار داده نمی‌شد، مشکلات امروزی هم وجود نداشت.
■ سوءاستفاده از مهریه به توسط برخی از بانوان باعث شده تا روند زندگی‌ها عوض شود.
■ زندان رفتن زوج به دلیل عدم پرداخت مهریه باعث از بین رفتن کانون خانواده‌ها شده است.
■ در زمان تصویب قانون از ظرفیت کارشناسان مختلف حوزه زنان استفاده شده است.
■ درباره قانون برخی کشورها درباره تقسیم اموال باز سوال پیش خواهد آمد که نصف کردن اموال شامل اموال قبل از ازدواج می‌شود یا صرفاً اموال بعد از ازدواج
■ مادیدگاه کارشناسی درباره این قانون داشتیم نه دیدگاه قضایی
■ چرا در گذشته این مهریه‌ها نبود، اما کانون خانواده‌ها ثبات بیشتری داشت؟
■ مهریه به امروز وجه المصلحه حق حضانت شده است که این درست نیست.
■ مهریه سنگین باعث شده تا قانون ارت نیز تحت تأثیر قرار گیرد.
■ مکان استفاده از صلح نامه برای مابقی مهریه پس از الزام قضایی برای ۱۴سکه از سووی زوج و زوجیه وجود دارد.

خبرهایی که نمی‌بینید

آمادگی ویژه سپاه

سپاه آماده است تجارب خود را بدون هرگونه محدودیتی در اختیار کشورهای عضو سازمان شانگهای قرار دهد. سردار محمد پاکپور، فرمانده کل سپاه پاسداران، افزود: حضور گسترده کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای در رزمایش «سهند۲۰۲۵» نشان‌دهنده اراده مشترک برای مقابله با تروریسم است. / اسپاه‌نیوز

خبر سازان

درخواست پزشکيان از رسانه‌ها

مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور طی پستی در فضای مجازی، با تأکید بر اینکه توسعه زیرساخت حمل‌ونقل عمومی وظیفه اصلی دولت است، از رسانه‌ها خواست توسعه راه‌آهن حومه‌ای تهران را از دستگاه‌ها مورد پیگیری مستمر قرار دهند. / ایسنا

ویژگی‌های رزمایش اقتدار

امیر کیومرث حیدری، جانشین فرمانده قرارگاه مرکزی خاتم‌الانبیا(ع) با تقدیر از روحیه بالای نیروهای دریایی سپاه در اجرای رزمایش تهاجمی و هدف‌محور گفت: انسجام، فرماندهی و طرح‌ریزی دقیق، موجب شد این رزمایش با بهترین کیفیت انجام شود. / دفاع پرس

دیپلماسی

هشدار ولایتی به حاکمان امارات: صبر مردم ایران نامحدود نیست

مشاور مقام معظم رهبری در امور بین‌الملل در واکنش به ادعاهای مکرر و توخالی حاکمان امارات علیه جزایر سه‌گانه ایران، با طرح سؤالاتی از آنها خواست درباره اقدامات اشغالگرانه خود در یمن، اقدامات تجزیه‌طلبانه در سودان و مشارکت در کشتار مسلمانان پاسخ دهند. متن کامل اظهارات وی به شرح ذیل است:
لازم است نکته‌ای را که تاکنون از بیان علنی آن خودداری کرده بودیم، با صراحت اعلام کنیم؛
■ دولت #امارات باید پرسید، شما در #یمن چه می‌کردید؟ آیا به مالکیت تنگه باب‌المندب هم علاقه‌مندید؟ چرا جزیره «سقطرا» را اشغال کردید و ارتباط آن با مطامع دریایی آمریکا چه بود؟ آیا بر این جزیره و #تنگه‌هرمز هم ادعای مالکیت دارید؟
خون ده‌ها هزار مسلمان در یمن و حالا در #سودان به واسطه سیاست‌های توسعه‌طلبانه شما بر زمین ریخته شده و حالا باید پرسید امارات از سودان چه می‌خواهد و چرا در راستای تجزیه این کشور عمل می‌کند؟
آیا پاسخ می‌دهید که درحال همکاری با انگلستان در سودان هستید یا خیر؟
و چرا در نگاه بسیاری از تحلیلگران، رفتارهای شما شبانه تلاش برای ایجاد یک «امپراتوری توهمی فرامرزی» را ایجاد کرده‌است؟
آیا ادعاهای پوچ بی‌دری در خصوص #جزایر ایران نیز در راستای همین همکاری‌ها با کشورهای استعمارگراست؟
چگونه می‌توان درباره #جزیره ابوموسی که هزاران سال پیش از تشکیل امارات متحده متعلق به ایران بوده، ادعای مالکیت مطرح کرد؟
صبر مردم ایران نامحدود نیست.

واکنش وزارت امور خارجه به ادعاهای تکراری

اسماعیل قایم، سخنگوی وزارت امور خارجه در واکنش به ادعاهای تکراری شورای همکاری خلیج‌فارس درباره جزایر ایرانی سه‌گانه، به نکات مهمی اشاره کرد.

■ ادعاهای مندرج در بیانیه پایانی چهل‌وششمین نشست سران شورای همکاری خلیج‌فارس درباره جزایر ایرانی محکوم است.
■ جزایر ایرانی ابوموسی، تنب بزرگ و تنب کوچک بخش‌های جدایی‌ناپذیر و قلمرو سرزمینی ایران است.

■ هرگونه ادعای ارضی نسبت به آنها از اساس بی‌منا و بی‌اعتبار است.

دیپلماسی

خبرهای کوتاه از دنیای سیاست

■ رئیس‌جمهور در پیام‌های جداگانه‌ای، فراسیدن روز ملی پادشاهی تأیید را به پادشاه و نخست‌وزیر این کشور تبریک گفت.
■ سردار محمد پاکپور، فرمانده کل سپاه تأکید کرد: نیروی دریایی سپاه به همه سلاح‌های لازم برای رزم دریایی مجهز شده است.
■ سیداحمد خاتمی، خطیب نماز جمعه تهران با بیان اینکه بی‌حجابی شکستن حریم خداست، گفت: شکست زیست عقیقانه هم اهانت به متدین و هم اهانت به دین و هم اهانت به قانون است.
■ یوسف پزشکیان، فرزند و عضو دفتر رئیس‌جمهوری ادعای مطرح‌شده درباره «توافق مجلس و دولت برای تغییر برخی وزرا» را تکذیب کرد.
■ ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه و نارسندرا مودی، نخست‌وزیر هند بر اهمیت گفت‌وگو درباره حل‌وفصل برنامه هسته‌ای ایران تأکید کردند.
■ محمدعلی امانی، دبیر کل حزب مؤتلفه اسلامی، وحدت‌آحاد مردم و جلب مشارکت حداکثری در انتخابات پیش‌رو را اولویت کاری این حزب اعلام کرد.
■ مجید نیلی، سفیر ایران در آلمان از دیدار با همتای جدید آلمان خود و تبادل نظر درباره وضعیت کنونی روابط ۴کشور خبر داد.
■ بدر عبدالعاطی و سرگنی لاوروف، وزرای امور خارجه مصر و روسیه درباره موضوع‌های منطقه‌ای و بین‌المللی، از جمله پرونده هسته‌ای ایران به‌صورت تلفنی رایزنی کردند.